

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-03-27

Vår referens

Maria Persson

Förvaltningsjurist

maria.c.persson@malmö.se

Remiss Finansdepartementet - Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning

STK-2024-150

Sammanfattning

Malmö stad har av Finansdepartementet inbjudits att lämna synpunkter på promemorian Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning.

I promemorian föreslås vissa anpassningar i upphandlingslagstiftningen med anledning av IPI-förordningen. Förslagen i promemorian innebär att det i upphandlingslagarna synliggörs att det kan finnas bestämmelser som rör offentlig upphandling i unionsrättsliga bestämmelser och att sådana bestämmelser kan ha företräde framför den nationella lagstiftningen. Vidare anpassas vissa bestämmelser för att tydliggöra leverantörers rätt till rättsmedel vid upphandlande myndigheters felaktiga tillämpning av unionsrättsliga bestämmelser om offentlig upphandling. Det klargörs även att upphandlande myndigheters tillämpning av sådan unionsrätt ingår i tillsynsmyndighetens tillsynsområde.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2025.

Stadskontoret ställer sig positiv till förslagen i promemorian. Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Finansdepartementet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Finansdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss Finansdepartementet - Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning
- Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EUs -IPI-förordning
- Förslag till yttrande KSAU 240402 Remiss Finansdepartementet - Anpassning av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning
- Tjänsteskrivelse KSAU 240410 Remiss Finansdepartementet - Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-04-02

Kommunstyrelsen 2024-04-10

Beslutet skickas till

Finansdepartementet

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmö stad har av Finansdepartementet inbjudits att lämna synpunkter på promemorian Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning.

I promemorian föreslås vissa anpassningar i upphandlingslagstiftningen med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1031 av den 23 juni 2022 om tillträdet för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från tredjeländer till unionens marknader för offentlig upphandling och koncession och förfaranden till stöd för förhandlingar om tillträde för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från unionen till tredjeländers marknader för offentlig upphandling och koncession (Instrumentet för internationell upphandling – IPI), den så kallade IPI-förordningen.

Förslagen i promemorian innebär att det i upphandlingslagarna synliggörs att det kan finnas bestämmelser som rör offentlig upphandling i unionsrättsliga bestämmelser och att sådana bestämmelser kan ha företräde framför den nationella lagstiftningen. Vidare anpassas vissa bestämmelser för att tydliggöra leverantörers rätt till rättsmedel vid upphandlande myndigheters felaktiga tillämpning av unionsrättsliga bestämmelser om offentlig upphandling. Det klargörs också att upphandlande myndigheters tillämpning av sådan unionsrätt ingår i tillsynsmyndighetens tillsynsområde.

Remissen har beretts av upphandlingsenheten på stadskontoret.

Bakgrund

Förordningar är direkt tillämpliga i alla medlemsstater från den dagen då de träder i kraft. Förordningar ska inte införlivas i nationell rätt utan ger upphov till rättigheter och skyldigheter i alla medlemsstater simultant, automatiskt och enhetligt. Förordningar har, i egenskap av unionsrätt, företräde framför nationell rätt. I promemorian behandlas IPI-förordningen men det finns även andra förordningar i EU som innehåller bestämmelser om upphandling. Vidare pågår det förhandlingar inom EU om införande av ytterligare förordningar som innefattar bestämmelser om offentlig upphandling.

IPI-förordningen innebär i korthet följande:

Syftet med IPI-förordningen är att förbättra tillträdet för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från unionen till marknader för offentlig upphandling och koncessioner i tredjeländer. I skälen till förordningen anges bland annat att många tredjeländer är ovilliga att öppna sina marknader för offentlig upphandling eller koncessioner för internationell konkurrens eller att förbättra tillträdet till dessa marknader. Som en följd av detta möts unionens ekonomiska aktörer av restriktiva metoder när det gäller offentlig upphandling i många tredjeländer, vilket leder till att omfattande handelsmöjligheter går förlorade.

IPI-förordningen fastställer förfaranden som Europeiska kommissionen ska följa när den utreder tredjeländers påstådda åtgärder eller metoder mot ekonomiska aktörer, varor och tjänster från unionen, och när den inleder samråd med de berörda tredjeländerna. Förordningen föreskriver även en möjlighet för kommissionen att anta s.k. IPI-åtgärder gentemot ett tredjeland i syfte att begränsa tillträdet för ekonomiska aktörer, varor eller tjänster med ursprung i tredjeländer till upphandlingsförfaranden i unionen. Som förutsättningar för att Europeiska kommissionen ska kunna besluta om en IPI-åtgärd gäller bland annat att det ska ligga i unionen intresse och att kommissionen genomfört en utredning och samråd med det aktuella tredjelandet.

IPI-förordningen föreskriver att Europeiska kommissionen kan anta två olika IPI-åtgärder. Kommissionen kan besluta om att begränsa tillträdet till förfaranden för offentlig upphandling genom att kräva att upphandlande myndigheter inför en poänganpassning för anbud som lämnas av ekonomiska aktörer med ursprung i det aktuella tredjelandet. Kommissionen kan även besluta om att begränsa tillträdet till förfaranden för offentlig upphandling genom att kräva att upphandlande myndigheter utesluter anbud från ekonomiska aktörer med ursprung i det aktuella tredjelandet.

En IPI-åtgärd ska endast tillämpas på förfaranden för offentlig upphandling som har ett uppskattat värde som överstiger ett visst tröskelvärde som Europeiska kommissionen fastställer för åtgärden. Detta uppskattade värde ska vara minst 15 miljoner euro

exklusive mervärdesskatt för byggtreprenader och koncessioner och minst 5 miljoner euro exklusive mervärdesskatt för varor och tjänster.

För att en IPI-åtgärd ska införas måste en genomförandeakt antas enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter.

Åtgärder som antas enligt IPI-förordningen kan endast tillämpas på ekonomiska aktörer, varor och tjänster från tredjeländer som inte omfattas av något internationellt åtagande från EU om marknadstillträde, i huvudsak WTO:s avtal om offentlig upphandling eller bilaterala handelsavtal som har ingåtts med EU som inkluderar åtaganden om tillträde till marknaderna för offentlig upphandling.

IPI-förordningen trädde i kraft den 29 augusti 2022 men Europeiska kommissionen har ännu inte beslutat om någon IPI-åtgärd.

Utredningen i korthet

Med upphandlingslagarna avses lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) och lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK).

De förslag till ändringar som föreslås i promemorian är i korthet följande:

Det ska införas upplysningsbestämmelser

I upphandlingslagarna ska det införas en ny paragraf som anger att det kan finnas unionsrättsliga bestämmelser om upphandling som har företräde framför bestämmelserna i upphandlingslagarna.

Leverantörer ska ha tillgång till rättsmedel

I upphandlingslagarna ska det tydliggöras att rätten till rättsmedel även omfattar sådana fall där leverantörer gör gällande fel vid upphandlande myndigheters felaktiga tillämpning av unionsrättsliga bestämmelser om upphandling.

Konkurrensverkets tillsynsområde ska förtydligas

I upphandlingslagarna ska det klargöras att upphandlande myndigheters tillämpning av sådan unionsrätt ingår i tillsynsmyndighetens tillsynsområde.

Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2025.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret ställer sig positiv till förslagen i promemorian.

Förslagen i promemorian syftar till att anpassa svensk rätt till unionsrättsliga bestämmelser om upphandling. En EU-förordning varken ska eller får inkorporeras i eller transformeras till nationell rätt. Några särskilda åtgärder för att införliva IPI-förordningen i svensk rätt får därför inte vidtas. IPI-förordningen, som trädde i kraft den 29 augusti 2022, är direkt tillämplig vilket innebär att upphandlande myndigheter redan i dag är skyldiga att tillämpa förordningens bestämmelser i de fall den är tillämplig. Detta gäller även andra förordningar som har trätt i kraft och som innehåller bestämmelser om offentlig upphandling. De anpassningar som föreslås avseende upphandlingslagarna är därför generellt utformade för att även omfatta andra unionsrättsliga bestämmelser om upphandling och alltså inte endast IPI-förordningen.

De anpassningar som föreslås i promemorian medför inga nya uppgifter eller skyldigheter för upphandlande myndigheter utan syftar till att underlätta för upphandlande myndigheter genom att det införs upplysningsbestämmelser i upphandlingslagarna avseende att det kan finnas ytterligare bestämmelser om upphandling i unionsrätten som har företräde framför nationell rätt. Genom att införa ett tydliggörande avseende leverantörers rätt till rättsmedel, dvs. leverantörers möjlighet till rättslig prövning och möjlighet att kunna väcka skadeståndstalan vid upphandlande myndigheters felaktiga tillämpning av unionsrättsliga bestämmelser om offentlig upphandling, medför att oklarheter i frågan undanröjs. Detsamma gäller avseende att upphandlande myndigheters tillämpning av sådan unionsrätt ingår i Konkurrensverkets tillsynsområde.

Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Finansdepartementet.

Ansvariga

Gabriella Manieri Upphandlingschef

Anna Westerling Ekonomidirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör